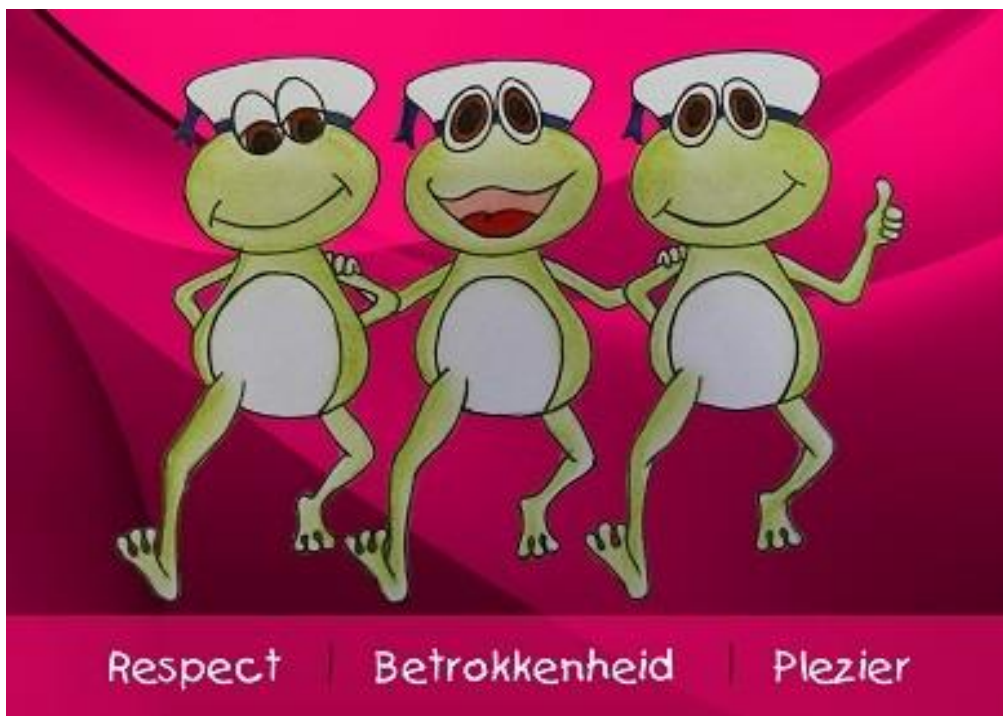

Handboek PBS

Basisschool Het Lichtschip
Ens

1. Missie

De Naam: Een lichtschip is een lichtbaken op volle zee, op de plaats waar eigenlijk een vuurtoren zou moeten staan, maar waar dat niet mogelijk is. Een lichtschip ligt vaak in de omgeving van een zandbank of op een andere, voor de scheepvaart, gevaarlijke plaats. De lichtsignalen die een lichtschip afgeeft, zijn vergelijkbaar met die van een vuurtoren. Het zijn unieke lichtsignalen die oriëntatie, koers, houvast en daarmee veiligheid bieden. Zo willen we dat onze school herkenbaar is aan haar eigen lichtsignaal, dat onze school een veilige plek kan en mag bieden aan onze kinderen die op school komen om te leren, te ontwikkelen en te leven. We hopen dat zij door ons onderwijs datgene leren dat in hun verdere leven kan dienen als lichtschip, als lichtsignaal om de juiste koers te blijven behouden.

Het motto van waaruit we werken is: “Het Lichtschip, daar vaar je wél bij, nu en in de toekomst!”.

Identiteit: Het Lichtschip is een open Christelijke basisschool. Geloof is een levensovertuiging en heeft dus te maken met het leven van alledag en met de vraag hoe we met elkaar omgaan. Wij zijn een “open school”, waarmee we willen zeggen dat in principe alle kinderen welkom zijn, ongeacht hun levensovertuiging. Identiteit betekent in de praktijk voor ons het volgende: Dagelijks voelen de kinderen zich welkom en veilig in onze school. Kinderen dienen een gevoel van geborgenheid en vertrouwdheid te hebben. We willen kinderen verwonderd leren kijken naar het leven om hen heen, de schepping en de wereld om hen heen. We gaan daarom met de kinderen naar buiten: de natuur in, brengen bezoeken aan boerderijen en andere bedrijven. We vertellen bijbelverhalen, zingen religie gerelateerde liederen en vieren bijbelse feesten. Muziek en zang binden samen. Het stimuleert niet alleen de muzikale ontwikkeling, maar ook de sociale verhoudingen en het samenspel.

Kwaliteit: We leveren kwaliteit. De kwaliteit van onze school komt tot uiting in de goede sfeer die er heerst, de goede opbrengsten die de school laat zien en in het enthousiasme en de vakbekwaamheid van de leerkrachten. Elk kind is uniek. Er is aandacht voor elk kind. Dat komt tot uiting in de lessen, die zowel qua instructie als qua verwerking aansluiten bij de onderwijsbehoeften van de kinderen. We geven de lessen vanuit het model van EDI (Expliciete Directe Instructie). We vinden het belangrijk dat onze kinderen veel leren en een goede basis krijgen voor het vervolgonderwijs en voor hun leven in onze complexe maatschappij.

PBS: We willen dat Het Lichtschip een fijne, veilige plek is voor kinderen, leerkrachten en ouders. Daarom hebben we gekozen voor Positive Behavior Support. We hebben ons ten doel gesteld om schoolbreed vanuit gedeelde waarden een veilig en positief schoolklimaat te creëren, waarin alle leerlingen optimaal kunnen profiteren van het hun geboden onderwijs. Daarbij wordt vooral positief gedrag gezien, gestimuleerd en beloond!

Onze kernwaarden: In het schooljaar 2014/2015 hebben we, in samenspraak met het team, de ouders en de kinderen 3 kernwaarden geformuleerd die ten grondslag liggen aan alle andere in de school geldende gedragsverwachtingen en uitingen van gedrag: RESPECT – BETROKKENHEID - PLEZIER

2. Visie

Ouders/verzorgers, leerlingen en ketenpartners mogen van ons verwachten dat wij:

- De waarden van onze school: RESPECT, BETROKKENHEID en PLEZIER als uitgangspunt gebruiken voor al ons handelen
- Zeggen wat wij doen en doen wat wij zeggen
- Op een positieve, respectvolle manier met leerlingen, ouders, teamleden en ketenpartners omgaan
- Goed gedrag belonen en negatief gedrag zo weinig mogelijk aandacht geven. Dit betekent niet dat er geen consequenties bestaan voor negatief gedrag, maar dat de gedragsverwachtingen helder en positief geformuleerd zijn en dat de reactie van de leerkrachten op zowel positief als op negatief gedrag eenduidig en voorspelbaar zijn door de hele school.
- Kwaliteit bieden, door de verschillen tussen kinderen te respecteren en zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van de kinderen, zodat elk kind optimaal kan profiteren van het geboden onderwijs. Dit doen wij door niet alleen om te gaan met verschillen, maar door hier ook van uit te gaan en deze verschillen te waarderen en talenten te benutten.
- Ouders zien als gelijkwaardige partners, die samen met ons het beste voor hun kind willen nastreven. Verschillen tussen ouders willen wij respecteren.
- Planmatig en doelgericht werken.
- Leerlingen zo zelfstandig mogelijk, weerbaar en zelfredzaam maken
- Veiligheid bieden aan alle leerlingen, waardoor zij gedijen en optimaal presteren

3. Visie op Zorg

Voor onze visie op zorg verwijzen we naar de volgende documenten:

- Visie op Zorg – bijgewerkt en vastgesteld in juni 2016.
- Expliciete instructie – bijgewerkt en vastgesteld in juni 2016.

Beide documenten zijn ter inzage op school.

4. Waarom SWPBS op Het Lichtschip?

In het schooljaar 2014-2015 zijn we gestart met het invoeren van Schoolwide Positive Behavior Support, ofwel **SWPBS**. SWPBS is een wijze van werken die is gericht op het versterken van gewenst gedrag en het zo veel mogelijk voorkomen van ongewenst gedrag.

Reden voor die keuze: Zo nu en dan kregen we te maken met een klas waarin veel problemen speelden: pestgedrag, buitensluiten, ouders die elkaar de schuld gaven en dreigden hun kind van school te halen. De problemen werden dan voortvarend aangepakt en naar ieders tevredenheid opgelost, maar we wilden voorkomen nog eens in zo'n zelfde traject te komen en gedwongen te worden ad hoc op problemen te moeten reageren. Daarom zijn we op zoek gegaan naar een schoolbrede methodiek die ons in staat zou stellen op een preventieve manier te werken aan een positief klimaat op school.

In eerdere jaren had zich zo nu en dan een soortgelijke situatie voorgedaan.

Wat is het doel van SWPBS?

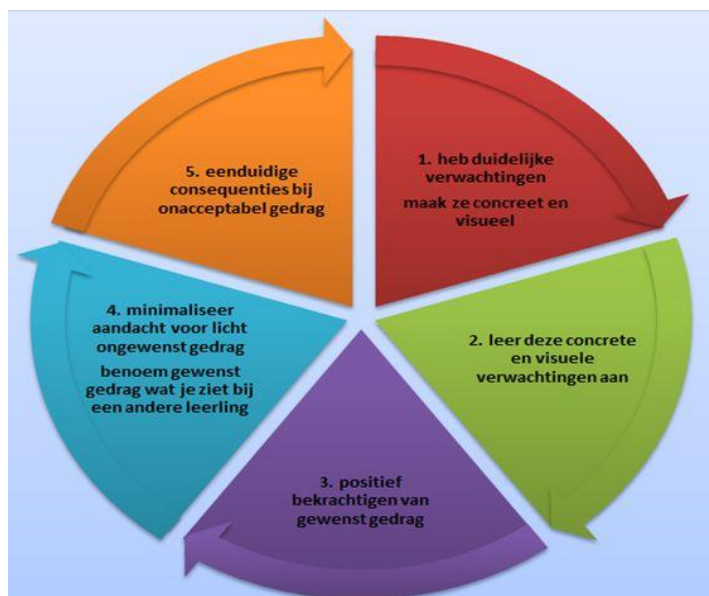
Het doel van SWPBS is om schoolbreed vanuit gedeelde waarden een veilig en positief schoolklimaat te creëren, waarin alle leerlingen optimaal kunnen profiteren van het hun geboden onderwijs. Daarbij wordt vooral positief gedrag gezien, gestimuleerd en beloond.

Met SWPBS maakt de school precies duidelijk wat we qua gedrag van leerlingen – in en om de school – verwachten. SWPBS gaat er van uit dat kinderen zich beter aan de regels kunnen houden en meer gewenst gedrag kunnen laten zien als we dit gedrag actief aanleren en we systematisch kinderen belonen als ze het goed doen. Heldere, duidelijke regels bedenken, ze met de kinderen echt oefenen en belonen als ze het goed doen.

Daarnaast draagt SWPBS bij aan de persoonlijke ontwikkeling, kijk op de wereld, omgaan met elkaar.

SWPBS richt zich op drie niveaus in de school:

- De school als geheel
- De afzonderlijke groepen
- De individuele leerling die extra begeleiding nodig heeft.

Principes voor het aanleren van gewenst gedrag

5. PBS Management

Voor het schooljaar 2017-2018 bestaat de Stuurgroep PBS uit de volgende leden:

- Voorzitter: Gerrie den Toom (leerkracht groep 3 / 4, PBS-coördinator)
- Data-manager: Margreet Langebeeke (Intern Begeleider)
- Directeur van de school: Heleen Langenbach
- Oudergeleding: Marleen Appelhof, Ruth Pul, Marjolein Bast
- Vanuit de tussenschoolse opvang: Christha Veijer.

De Stuurgroep PBS vergadert eens per maand. Daarbij zijn de ouders niet bij elke vergadering aanwezig. Zij zijn ongeveer vier keer per jaar aanwezig bij de vergadering.

Taken van de Stuurgroep PBS:

- Jaarlijks de doelen voor het komende schooljaar beschrijven
- Jaarlijks de doelen in het dataplan opnemen
- Jaarlijks het Handboek PBS waar nodig bijstellen.
- Zorgen dat PBS schoolbreed wordt uitgevoerd
- Eens per maand een bijeenkomst van de Stuurgroep plannen
- Zorgen dat PBS op elke Gemeenschappelijke Teamvergadering (GT) op de agenda staat
- Meetmomenten plannen, voorbereiden en uitvoeren
- Resultaten van meetmomenten bespreken in het team
- Het betrokken houden van alle teamleden.
- Jaarlijks de voortgang van PBS evalueren.

Specifiek voor het schooljaar 2017-2018 heeft de Stuurgroep PBS zich ten doel gesteld:

- .In alle klassen dezelfde procedures te hanteren mbt.: binnenkomst en verlaten van de klas, vragen stellen, toiletbezoek, meenemen spullen van huis, zelfstandig werken
- Kinderen te laten reflecteren op hun vorderingen op het gebied van PBS. Daarvoor een rapportblad ontwikkelen dat door de kinderen van groep 3 t/m 8 wordt ingevuld.
- De inbreng van ouders te vergroten dmv het opnemen van het “Oudervertelgesprek” in de gesprekkencyclus.
- Externe PR m.b.t. PBS op het Lichtschip te vergroten naar ook andere ketenpartners (vb.peuterspeelzaal)
- In samenwerking met het team passende consequenties en reacties van leerkrachten te beschrijven passend bij de lijst van probleemgedrag bij leerlingen van licht naar zwaar, zodat alle leerkrachten eenduidig en voorstelbaar reageren op probleemgedrag.
- De data digitaal, middels een goed en passend instrument ingeregeld te verwerken
- Data en progressie zichtbaar te maken voor leerkrachten, ouders/verzorgers, kinderen
- Nieuw personeel in de systematiek van PBS in te wijden.
- Het predicaat excellentie (met als excellentieprofiel PBS) te behalen.
- Ons te oriënteren op de criteria om te komen tot het predicaat PBS school.

- Het eigenaarschap van de leerlingen op hun eigen leerontwikkeling te vergroten. Leerkrachten gaan zich dmv een driejarige teamscholing “Didactisch coachen” olv een externe deskundige scholen om zich te ontwikkelen naar een meer coachende leerkracht. (Van doceren naar coachen)

Kidsteam

Het kidsteam PBS bestaat voor het schooljaar 2017-2018 uit de volgende leden:

- Voorzitter: Gerrie den Toom (leerkracht groep 3 / 4, PBS-coördinator)
- Kinderen:
 - Peter Schra (leerling groep 6)
 - Maud v.d.Slikke (leerling groep 6)
 - Mees Dam (leerling groep 7)
 - Ashley Faber (leerling groep 7)
 - Maaïke Doff (leerling groep 8)
 - Tijmen Prins (leerling groep 8)

Het kidsteam vergadert eens per maand op vrijdagmiddag van 13.00- 14.00 uur.

Taken van het Kidsteam:

- Meedenken met het team over het “levend houden” van PBS in de school
- Op vaste tijden, in overleg met hun leerkracht, data verzamelen over gedrag in de school. Resultaten worden genoteerd in een notitieboekje. Het notitieboekje wordt elke vrijdag aan de voorzitter van het Kidsteam gegeven.
- Bijhouden op het verrijdbare bord hoeveel muntjes zijn verzameld en dit in alle klassen op een vast tijdstip per week laten zien.
- Meedenken bij het bedenken van beloningen
- Het verrichten van hand en spandiensten bij vieringen van beloningen
- Notulen maken van de vergaderingen van het Kidsteam
- Optreden als “ambassadeurs van PBS” bij bezoeken van externen aan de school.

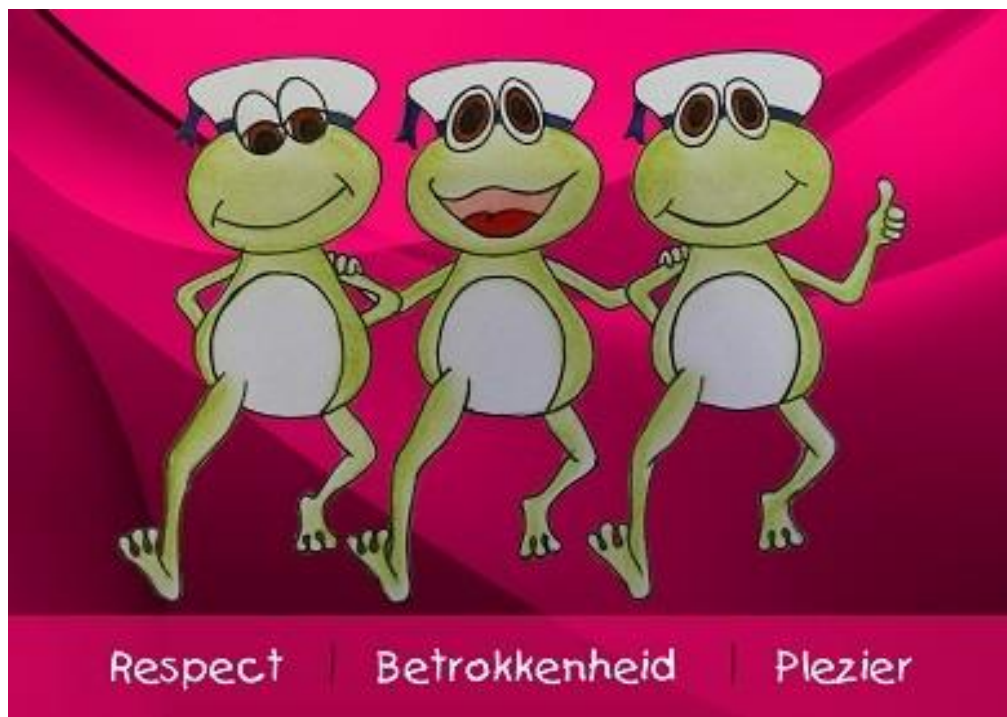
6. Onze waarden

SWPBS is gericht op het creëren van een omgeving die het leren bevordert en gedragsproblemen voorkomt. Dit begint bij het gezamenlijk formuleren van de waarden die de school belangrijk vindt. Gezamenlijk wil zeggen dat het team, de ouders en de leerlingen deze waarden bepalen en ervoor zorgen dat deze waarden behoren tot het DNA van de school.

Op Het Lichtschip zijn de waarden bepaald door het team, de ouders en de leerlingen. In 2015 zijn de volgende 3 gedeelde waarden vastgesteld:

- RESPECT
- BETROKKENHEID
- PLEZIER

Deze waarden zijn te vinden bij elke ingang van de school, in de algemene ruimtes en in alle klassen.

De waarden nader uitgelegd:

- **RESPECT**

Bij respect denken we aan: mogen zijn wie je bent – veiligheid – gezien worden – gehoord worden – eerlijkheid – openheid – oog voor elkaar – zorg om elkaar

- **BETROKKENHEID**

Bij betrokkenheid denken we aan: betrokken zijn bij elkaar – interesse voor elkaar – betrokkenheid bij je leerproces – betrokkenheid bij de materialen en het gebouw

- **PLEZIER:**

Bij plezier denken we aan: plezier hebben met elkaar – plezier in je werk (zowel kinderen als leerkrachten) – iedereen met plezier naar school – plezier uitstralen naar elkaar, naar kinderen, naar ouders

7. Matrix schoolbrede gedragsverwachtingen

Gedragsverwachtingen voor:	RESPECT	BETROKKENHEID	PLEZIER
Vrije (werk)ruimtes	<ul style="list-style-type: none"> Ik gebruik mijn liniaalstem Ik werk aan mijn eigen taak 	<ul style="list-style-type: none"> Ik laat mijn werkplek netjes achter 	
Gang	<ul style="list-style-type: none"> Ik loop rustig Ik gebruik mijn liniaalstem 	<ul style="list-style-type: none"> Ik help mee de gang netjes te houden 	
WC	<ul style="list-style-type: none"> Ik doe hier stinkend mijn best en houd het netjes voor de rest Ik laat anderen met rust 	<ul style="list-style-type: none"> Ik doe hier stinkend mijn best en houd het netjes voor de rest 	<ul style="list-style-type: none"> Ik laat anderen met rust
Plein	<ul style="list-style-type: none"> Ruzie praten we uit, als dat niet lukt gaan we naar de meester of juf 	<ul style="list-style-type: none"> Ik help mee het plein netjes te houden 	<ul style="list-style-type: none"> Iedereen hoort erbij!
Kleedkamer	<ul style="list-style-type: none"> Ik heb respect voor mezelf en voor anderen Ik houd mijn handen, voeten en spullen bij me 	<ul style="list-style-type: none"> Ik help mee de kleedkamer netjes te houden 	<ul style="list-style-type: none"> Ik ben sportief (winnen doe je met elkaar, verliezen ook!)
Overblijven	<ul style="list-style-type: none"> Ik eet met mijn mond dicht Ik blijf zitten tijdens het eten 	<ul style="list-style-type: none"> Ik help mee de overblijfruimte netjes te houden 	
Klas	<ul style="list-style-type: none"> We hebben respect voor elkaar 	<ul style="list-style-type: none"> We zijn betrokken bij elkaar 	<ul style="list-style-type: none"> We vormen een plezierige klas

8. Lessen in gedrag

De lessen in gedrag kennen een vaste volgorde en opzet:

Stap 1: Introduceer de gedragsverwachting

Leg uit waarom het volgen van de regel belangrijk is

Stap 2: Introduceer de gedragsverwachting in een rollenspel

- *Laat positieve en negatieve voorbeelden zien van een volwassene of kind dat al dan niet respectvol, betrokken of plezierig is in de betreffende ruimte of situatie. Eindig altijd met een positief voorbeeld.*
- *Laat de kinderen reageren op wat ze zien en benoem de gedragsverwachtingen voor de betreffende ruimte of situatie nogmaals.*

Stap 3: Elke leerkracht oefent de gedragsverwachtingen met zijn/haar klas

Stap 4: De leerkrachten houden toezicht, geven feedback en belonen goed gedrag.

- *Bied de leerlingen gelegenheid om te oefenen en zich de regel eigen te maken.*
- *Als je in de school ziet dat kinderen zich respectvol, betrokken en plezierig gedragen laat ze dit dan ogenblikkelijk weten. Betrap ze op gewenst gedrag en beloon dat met een muntje.*
- *Als je in de school ziet dat kinderen zich **niet** respectvol, betrokken of plezierig gedragen spreek hen dan aan: **vraag** de leerlingen hoe ze zich eigenlijk zouden moeten gedragen. Vertel ze de regel, geef ze de kans het goed te doen en geef direct feedback (Fijn, je hebt de juiste keuze gemaakt) en beloon met een muntje.*
- *Spreek met de kinderen af hoeveel muntjes ze moeten halen voordat ze een beloning krijgen.en spreek af wat de beloning zal zijn*

9. Actief toezicht houden

Op Het Lichtschip houden wij actief toezicht.

Dit om het gewenste gedrag goed te kunnen zien en daar op een positieve manier aandacht aan te kunnen geven.

Actief toezicht houden houdt voor het personeel het volgende in:

Buiten

- Tijdens de kleine pauze zijn alle leerkrachten op het plein. Ze hebben geen vaste plek, maar lopen rond zodat zij het hele plein en dus alle kinderen goed kunnen zien. Ze verdelen zich over beide pleinen, zodat overal toezicht is. De kinderen die goed gedrag laten zien krijgen daarvoor een compliment. Dat kan verbaal zijn, maar dat kan ook in de vorm van een muntje zijn.
- De leerkracht spreekt kinderen die zich niet aan de gedragsverwachtingen voor het plein houden aan via de reactieprocedure.
- Tussen de middag gaat één van de leerkrachten (van groep 3 t/m 8) om 12.45 uur naar buiten om het toezicht over te nemen van de overblijfhouders. Eén van de leerkrachten van groep 1 /2 doet dit bij de kleuters.
- De leerkrachten gaan op toerbeurt naar buiten als de school uitgaat, om actief toezicht te houden bij het verlaten van het plein.

Binnen

- Als de kinderen binnen komen is de leerkracht in de klas aanwezig en begroet alle kinderen en eventuele ouders.
- Al het personeel spreekt kinderen aan op gewenst gedrag. Dit kan een mondeling compliment zijn of een muntje.
- Kinderen die zich niet aan de gedragsverwachtingen houden worden door al het personeel aangesproken via de reactieprocedure.
- De leerkrachten houden actief toezicht tijdens het naar binnen en naar buiten gaan van de kinderen.

10. Systeem van positieve bekrachtiging

“Om positief gedrag van leerlingen te laten toenemen blijkt bekrachtigen beter te werken dan straffen. Leerlingen met probleemgedrag blijken van straffen geen gewenst gedrag te leren. Het instellen van regels alleen heeft geen effect op gewenst gedrag van leerlingen. Pas als leerkrachten de verwachtingen op het gebied van gedrag systematisch onderwijzen, zelf voordoen, naleven en de leerlingen zoveel mogelijk ‘betrappen’ als ze juist goed gedrag vertonen en daarbij kleine misdragingen negeren, blijkt het probleemgedrag sterk te verminderen”.
(Walker, 1995)

Op Het Lichtschip richten we ons daarom op gewenst gedrag door gedragsverwachtingen positief te formuleren, ze te onderwijzen en gewenst gedrag te bekrachtigen. We hebben daarvoor een systeem van positieve bekrachtiging op schoolniveau ingevoerd en passen dit consequent toe.

Ons systeem

Kenmerken:

- Het systeem is er voor alle leerlingen.
- Gewenst gedrag wordt openlijk erkend, zodat andere leerlingen het kunnen nadoen
- We gebruiken gele muntjes met het woord “Doekoe” (=geld) erop.
- We onderwijzen de gedragsverwachtingen opnieuw als ongewenst gedrag toeneemt (op basis van de gegenereerde data)
- Het is belangrijk dat de positieve bekrachtiging direct volgt op het gedrag dat een kind laat zien. Daarnaast is het belangrijk dat kinderen begrijpen waarom ze een positieve bekrachtiging krijgen. We bekrachtigen het gedrag van kinderen in onze school binnen de regel één staat tot vier: tegenover één negatieve bekrachtiging staan 4 positieve.
- Alle kinderen moeten in staat worden gesteld om muntjes te verdienen, ook kinderen die het systeem uitdagen
- De muntjes worden uitgedeeld voor goed gedrag in de algemene ruimtes en in de klassen van de school. Vooraf wordt met alle medewerkers besproken voor welke ruimtes de muntjes worden uitgedeeld. Dit wordt ook met de kinderen besproken. De muntjes worden uitgedeeld in de desbetreffende ruimte. (binnen/buiten)
- De kinderen kunnen de muntjes inleveren in de klas. De kinderen of de leerkracht stoppen de muntjes in een speciaal daarvoor bestemde “piekpijp”. Het kidsteam haalt elke vrijdag de muntjes uit alle klassen op en telt ze. De uitslag noteren ze in een grafiek op het verrijdbare bord, dat ze de klas inrijden op het moment dat ze komen vertellen hoeveel muntjes er zijn gespaard.
- Als het vooraf afgesproken aantal muntjes is behaald volgt de schoolbeloning of groepsbeloning.
- Evaluatie: We blijven in de gaten houden of zich haperingen in het systeem voordoen en veranderen het systeem indien nodig.
- We moeten ervoor zorgen dat we de beloning simpel en goedkoop houden.. Het geheim van bekrachtiging is erkenning, niet de prijs. Positieve aandacht van een volwassene is vaak al voldoende.

Vrijgevigheid en toeval

Om het systeem goed te laten werken moeten de muntjes gul worden uitgereikt. Ze vertegenwoordigen de positieve houding van de leerkracht ten opzichte van de leerling; ze zijn een teken dat het een medewerker is opgevallen dat de leerling iets goeds heeft gedaan. Het uitdelen moet zich richten op ieder gewenst gedrag.

Willekeur is echter belangrijk; het onvoorspelbare element is de reden waarom het werkt.

Uitgangspunten:

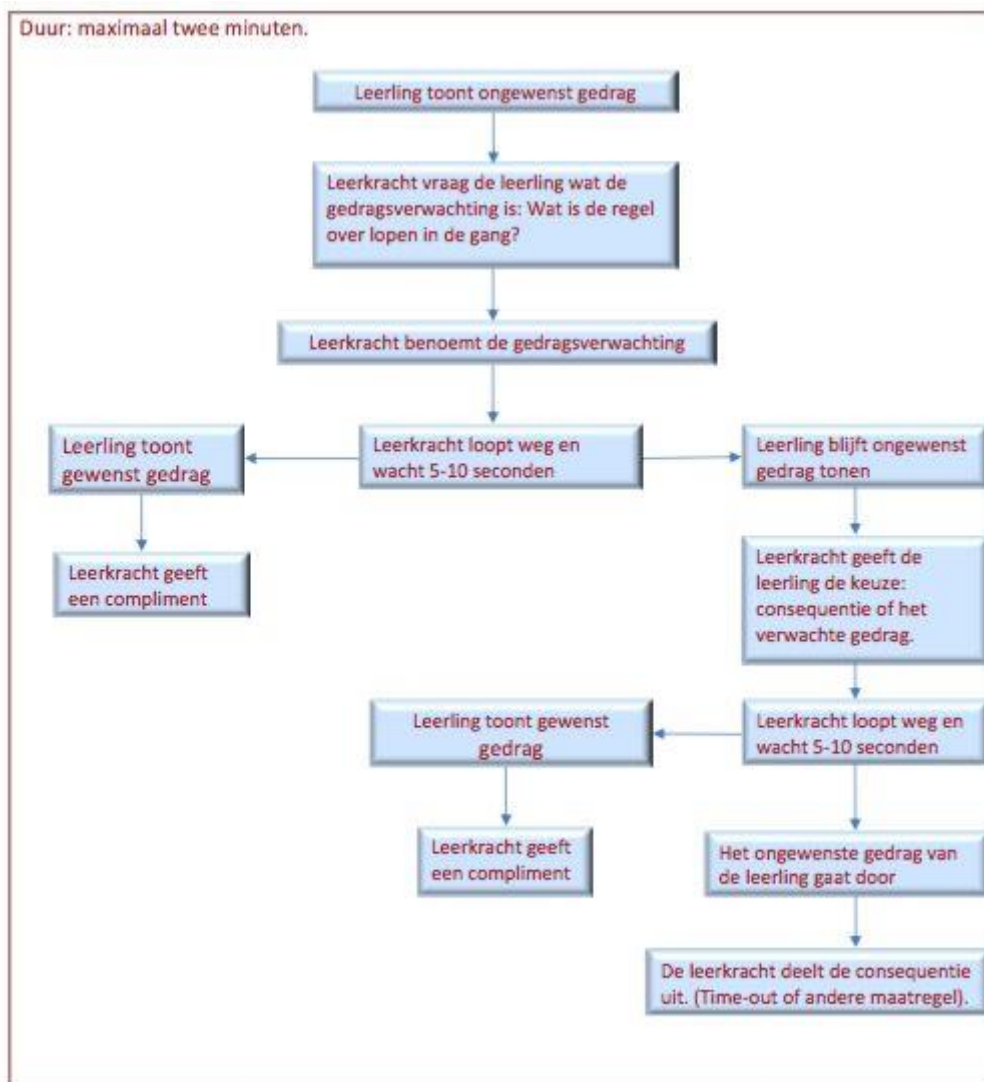
- Het krijgen van een muntje moet eigenlijk een verrassing zijn
- Kinderen krijgen niet iedere keer op hetzelfde moment voor dezelfde handeling een muntje
- Niet alle kinderen die op een bepaalde plaats positief gedrag laten zien krijgen altijd een muntje
- Als we een muntje geven, geven we aan waarom het kind een muntje krijgt.

Teamleden aanmoedigen

De grootste uitdaging van het bekrachtigingssysteem is om het vol te houden. Dit geldt voornamelijk voor het betrokken houden van alle teamleden. Het is daarom belangrijk dat het systeem wordt opgenomen in onze schoolcultuur en dat ook nieuwe teamleden worden ingewijd in het PBS gedachtengoed.

11. Voorspelbaar reageren

Vastgelegde reactieprocedure:

12. Dataplan

1. Data over implementatie PBS m.b.v. de (uitslagen van) TFI en SET:
TFI: Afgenomen door Lourens van der Leij op 25-10-2016. Score:70%
Met Lourens hebben we een Plan van Aanpak gemaakt.
SET: Afgenomen door Bertine Bouw op 15-11-2016. Score: 80%. Het verslag van de SET resulteerde niet in nieuwe inzichten of ontwikkelpunten. Er was wat overlap met punten die ook al in het Plan van Aanpak m.b.t .de TFI opgenomen waren.
Doelen: Zie Plan van Aanpak TFI.
2. Data over gedrag van leerlingen en leerkrachten:
 - Vanaf schooljaar 2016-2017werken we met de vragenlijsten van “Zien!”. De leerkracht vult de vragenlijsten 2x per schooljaar in. Tevens zijn er vragenlijsten die door de kinderen zelf ingevuld kunnen worden (groep 5 t/m 8) “Zien!” hanteert 7 dimensies. Twee graadmeters (betrokkenheid en welbevinden) die een signaalfunctie hebben en vijf vaardigheidsdimensies die informatie geven over de ontwikkelbehoeften van een leerling op sociaal emotioneel gebied (sociaal initiatief, sociale flexibiliteit, sociale autonomie, impulsbeheersing en inlevingsvermogen).
 - Gedragsincidentenregistratie: Elke leerkracht heeft het formulier op het bureau, vult incidenten in en levert het voor elke vakantie in bij Margreet (datamanager van de Stuurgroep en IB). Margreet verwerkt de gegevens, verbindt er conclusies aan en koppelt het terug naar het team. De Stuurgroep stelt interventies voor en koppelt die terug naar het team. Betreffende dit punt lopen we tegen 2 problemen aan:
 - Er worden weinig incidenten geregistreerd. Is dit omdat er echt geen incidenten zijn of komt het doordat de leerkracht het niet als zodanig ervaart of het gewoon niet invult?
 - Tot nu toe hebben we nog geen goed systeem om de data goed met elkaar te kunnen vergelijken en inzichtelijk te maken voor kinderen.
 - Het Kidsteam observeert in de algemene ruimtes hoe kinderen zich gedragen in de algemene ruimtes en noteren hun bevindingen in een notitieboekje. Het boekje leveren ze elke vrijdag in bij Gerrie (voorzitter PBS Stuurgroep) De bevindingen van het Kidsteam worden ook besproken tijdens de vergaderingen van het Kidsteam.
 - Het Kidsteam observeert ook hoe leerkrachten omgaan met PBS. Dit wordt besproken tijdens de vergaderingen van het Kidsteam.
 - Het Kidsteam verzamelt en telt elke vrijdag de behaalde muntjes en noteert het aantal muntjes in een grafiek op een verrijdbaar bord. Vervolgens laten zij elke week in alle groepen de grafiek zien en wordt het aantal behaalde muntjes op het whiteboard in de klassen genoteerd.